

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.05.1971, sp. zn. 1 Cz 34/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.34.1971.1

Číslo: 7/1972

Právní věta: Ustanovení § 179 odst. 1 o. z. nelze použít, jestliže dosavadnímu uživateli bytu nenáleželo právo osobního užívání bytu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.05.1971

Spisová značka: 1 Cz 34/71

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Právo osobního užívání bytu

Předpisy: 40/1964 Sb. § 152
§ 179

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal vyklizení bytových i nebytových prostor v rodinném domku v L., jehož je vlastníkem, s tím, že je žalovaná užívá bez právního důvodu. Uváděl, že žalovaná žila s jeho otcem J. B., spoluvlastníkem domku, jako družka ve společné domácnosti až do 23. 5. 1969, kdy J. B. zemřel. Po smrti otce se žalobce stal vlastníkem celého rodinného domku a uplatňuje proti žalované nárok na vyklizení bytu v tomto domku.

Žalovaná namítala, že v domě nebydlí bez právního důvodu, protože 17 let žila s J. B. jako družka, tedy jako příslušnice jeho domácnosti, a její právo užívání bytu bylo ujednáno mezi ní a bývalým spoluvlastníkem domku. Měla za to, že by žalobce musel podat návrh na zrušení jejího práva užívání bytu v domku u příslušného místního národního výboru.

Rozsudkem okresního soudu v Hradci Králové byla žaloba na vyklizení bytu i nebytových prostor v domě žalobce zamítnuta, když soud dospěl k závěru, že se žalovaná stala uživatelkou těchto nemovitostí podle ustanovení § 179 odst. 1, věta druhá, o. z.

Krajský soud v Hradci Králové rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Odvolací soud dospěl k závěru, že se žalovaná stala uživatelkou bytu podle ustanovení § 179 odst. 1 o. z., přičemž měl za to, že není rozhodné, zda zemřelý otec žalobce užíval se svou družkou byt v domku jako spoluvlastník nebo z jiného právního důvodu.

Nejvyšší soud ČR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČR, tak, že rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Ustanovení § 179 odst. 1 o. z. upravuje, kdo a za jakých podmínek se stane ze zákona uživatelem bytu, jehož uživatel zemřel, nejde-li o byt ve společném užívání manželů. Ze samotné povahy institutu práva osobního užívání bytu a z jeho systematického zařazení do třetí části občanského zákoníku, pojednávající o osobním užívání bytů, jiných místností a pozemků, vyplývá, že základní podmínkou nabytí práva osobního užívání bytu smrtí dosavadního uživatele bytu je existence práva osobního užívání bytu i u dosavadního uživatele bytu (§ 152 a násl. o. z.).

Ustanovení § 179 odst. 1 o. z. nelze tedy použít tam, kde dosavadnímu uživateli nenáleželo právo osobního užívání bytu, nýbrž užíval byt na základě jiného práva, např. jako vlastník domu. V případech, kdy uživatel neužíval byt na základě práva osobního užívání bytu, nemohou do tohoto neexistujícího práva vstoupit ze zákona (§ 179 odst. 1 o. z.) jiné osoby, byť by jinak k tomu splňovaly zákonné podmínky.

Jestliže tedy zemřelému J. B. nenáleželo za jeho života právo osobního užívání bytu, pak se po jeho smrti žalovaná nestala uživatelkou jeho bytu podle ustanovení § 179 odst. 1 o. z., jak neprávem soudy obou stupňů rozhodly.

Oba tyto soudy porušily proto zákon v ustanovení § 179 odst. 1 o. z.